

"Eğer sıdk kalkıp araya kizb girerse, rüzgarlara oyuncak olan yapraklar gibi, o adam da insanlara oyuncak olur." cümlesindeki "sıdk" kelimesi ne manaya geliyor?

"İkinci nükte: Ahlâk-ı âliyeyi ve yüksek huyları hakikate yapıştıran ve o ahlâkı daima yaşattıran, ciddiyet ile sıdktır. Eğer sıdk kalkıp araya kizb girerse, rüzgârlara oyuncak olan yapraklar gibi, o adam da insanlara oyuncak olur."

"**Sıdk**" burada hem doğruluk ve dürüstlük hem hakikati hale muvafık ve mutabık olmak hem de sözünde durmak anlamlarında kullanılıyor. Yani yüksek ahlak sahibi birisi daima doğru, dürüst, sözünün eri ve hakikate mutabık olur.

"**Kizb**" ise sıdkın aksine yalancılık, hakikate zıt olmak ve dürüst olmama halidir. Ki bu vasıftaki bir insandan herkes nefret eder kimse böyle bir adama itibar etmez.

"Sıdk, lügat olarak, kizbin [yalanın] zıddıdır; doğruyu söylemek, söz söyleyince haktan ayrılmamak gibi bir manaya gelir. Ancak yaygın kullanışı içersinde sadece sözdeki doğruluk için kullanılmaz. Gazali bu kelimenin, 'niyet,' 'irade,' 'vefa,' 'azîm' ve 'amel' gibi başka hususlardaki sadâkat ve doğruluğu ifade etmek için de kullanıldığına dikkat çeker ve en üstün derecesinin, dinin bütün makamlarında [: havf (korku), reca (ümit), tazim (saygı, büyüğü büyükleme), züht, rıza, tevekkül, muhabbet vs.] yer verilen sadâkat ve doğruluk olduğunu söyler."(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi, Âyet: 23, 24 Tefsiri.](#)

(2) bk. İbnu Manzûr, *Lisanü'l-Arab* 10, 193. Bak. *Kütüb-i Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi* 10, 5.